

NOVA PRAVDA

GLASILO NARODNO-SOCIALISTIČNE STRANKE.

Uredništvo in upravitelstvo: Ljubljana, Gradišče št. 7, I. eta.
Telefon št. 77.

Izhaja vsako soboto.

Mesečna naročnina: za tuzemstvo 6 Din, za inozemstvo 8 Din.

Iskrati se računajo po velikosti. Cena se navedena
v oglašnem delu.

Več socialnega čuta.

Narodni Dnevnik je priobčil pretekli teden dober uvodnik, v katerem toži o pomanjkanju socialnega čustva v našem narodu. Smatra, da bi vsak pravi nacionalist moral biti obenem socialista. Nacionalno delo brez socialnega občutja nima zlasti v narodni državi nobenega pomena. Nacionalizem brez socializma se izčrpa v samih frazah. To je smisel članka.

Veseli nas, da se je začelo razpravljati o tem važnem vprašanju.

Da zelo manjka socialnega čuta in razumevanja vseh vrst socialnih vprašanj vsem, celo inteligentnim slojem, o tem ni nobenega dvoma; to vidimo na lastne oči in čutimo na lastni koži. Sicer pa se temu ni čuditi. Če za socializem ni razumevanja pri duševnem vodstvu naroda, ali naj postane narod sam od sebe drugačen?

Dokler ni bila ustanovljena narodno-socialistična stranka, so se pri nas pečali s socialnimi problemi kot s t. anka izključno le socialni demokrati, do čim so se meščanske stranke, kakor se dandane, izčrpavale v prepiru o klerikalizmu in liberalizmu. Radi internacionalizma, posebno pa radi Marxovega zgodovinskega materializma se inteligenca ni dala pridobiti za socialno demokracijo. Naglašala pa je, da ni protivna socialističnem pokretu, ako se postavi na temelj nacionalizma in etike. To se je zgodilo z ustanovitvijo naše stranke. Dočim pa se je češka inteligenca z veliko vno močjo dela med proletariatom na polju narodnega socializma, ki ga je ustanovil Klotar in mu dal za podlago Masarykovo socialno filozofijo, je naša inteligenca skoro popolnoma odpovedala. In vendar imamo mi isti program kakor češka narodna socialisti. Od vseučiliških profesorjev stoji odločno na naši strani samo dr. Mihajlo Rostohar. Drugi za to ne kažejo smisla. Ali jih ovira pri tem priprisi delavce, ki je ravnopraven član naše stranke? Ali jih ovira kak taktičen korak stranke, ki se jim zdi pogrešen? Ali vera v socialne ideale in bodočnost sploh? In vendar opažamo, da pri pri drugih narodnih tako veliko gibanje, kakršno je socialistično, z najvišjega znanstvenega mesta, ki z njim narod razpolaga, z univerze. Na misel nam prihajajo sledeče umestne besede iz knjige profesorja A. Forela »Die sexuelle Frage«: »Potrebno je, da učenjaki od časa do časa zapuste svoje študijske sobe ter s svojo svetilko posvetijo v temno vrvenje človeške družbe. Oni se morajo udeležiti socialnega boja, če radi tega, da iz same učenosti ne izgube razumevanja za to, kar je v človeštvu večnega.«

K temu bi dodali in sicer ne samo na naslov vseučiliških profesorjev, ampak z malo izjemo vse naše inteligence: Ali morete mirno gledati, kako se priprosti delavci v narodu, iz katerega ste sami izšli, trudijo in žrtvujejo, da bi

dosegli čimvečji socialni in kulturni napredek v korist celokupne družbe, do čim vi, ki ste v prvi vrsti poklicani, da pomagate narodu in mu kažete pot v bodočnost, stojite brezbržno ob strani in se ne udeležujete socialnih bojev sredi in na čelu naroda niti ne z nasveti. Priznamo, da so težki časi tudi za inteligenta, toda ali niso še težavnejši za priproste delavce, kateri se mora sam brigati za svojo umsko izobrazbo in dostikrat tudi za izobrazbo drugih. In končno, ali ne pade krivda na duševno vodstvo naroda, ako je narod vsled uživanja alkohola itd. fizično in moralno popačen?

Taki in podobni problemi se nam pojavljajo, če razmišljamo o predmetu, ki ga je načel »Narodni Dnevnik«. Današnje družabno življenje, ki se v državi oblikuje potom demokracije in parlamentarizma, nujno zahteva političnih strank, v katerih se zbirajo somišljeniki in se pripravljajo na borbo za uresničitev svojega programa, oziroma svojih idealov. To velja tudi za socialne boje, ki jih uspešno ne moremo izvajati drugače ko potom političnih strank, dokler ne najdemo druge oblike, ki pa se ne sme biti manj, marveč preje še bolj demokratska. Do tedaj in najbrž tudi še potem, četudi morda v izpremenjeni obliki, se moramo socialisti udeleževati v strankah političnih organizacijah in stremeti za tem, da tem potom pridemo do potrebne politične moči, da zamoremo uveljaviti socializem. Če v stranki kaj ni v redu, ima tisti, ki veče ter je agilnejši in vztrajnejši, možnost, da gibanje napoti v drugo smer. To bo tem lažje, čimveč inteligenca, katere stvar hitreje in bolje zapopade, bo sodelovala. Samo zabavljanje je pa piškavega oreha vredno. Tudi ni v zasebnem udejstvovanju nikdar toliko možnosti in sredstev na razpolago kakor v stranki, kjer se vedno opozarja na naloge socialn. značaja in uči smotreno korakati socializmu nasproti. Kdo pa naj sicer da socializmom moč, ki jo potrebujejo za uresničitev svojih načrtov, če ne močna in vplivna lastna politična stranka? Če torej priznate, da mora iti nacionalizem sporedno s socializmom in narobe, zakaj vas potem ni videti pri delu? Zakaj vas ni videti v vrstah narodno-socialistične stranke, ki zastopa ona načela, za katere se ogrevate in navdušujete? Povedati vam hočemo pravi vzrok: Če bi bila naša stranka večja in vplivnejša, bi k njej pristopala tudi inteligenca v večjem številu. V tem grmu tiči zajec. Tako pa ni ravnal Masaryk! Ne glede na to, ali je bil korak, ki ga je storil, njemu v korist ali ne, je šel po začrtani poti, ki jo je spoznal za pravilno, neomajno naprej, kakor vsi veliki reformatorji, ki jih je narod, nabujkan po zlobnih in omejenih voditeljih, preganjal; šel je naprej, kljubujoč vsem oviram, dokler ni zmagal. In mi naj delamo drugače? A. B.

Slovanska kri.

Na Balkanu se zopet preliva slovanska kri v polokih. Vsa Bolgarska se nahaja v ognju bratormornega boja. Preki sod deluje s polno paro.

Današnji režim na Bolgarskem se je polastil oblasti z nasiljem proti volji večine bolgarskega naroda. Z oboroženo akcijo organiziranih častnikov in makedonskih hajdukov je Cankov pred še ne dvema leti vrgel zemljoradniško vladno Stambolijskega ter z nezasišano krvoločnostjo skušal popolnoma zatreti svoje politične nasprotnike. Stambolijski sam je bil ubit na begu in njegovo usodo je delilo na tisoče njegovih pristavev. Bolgarska se je takrat zopet enkrat napila krvi svojih lastnih sinov.

Toda Cankov ni dosegel z bratomornim preganjanjem svojih nasprotnikov, kar je dosegel hotel. Prizadeval jim je pač marsikako težko rano, toda uničiti jih popolnoma mu ni uspelo. Mnogo voditeljev zemljoradniške stranke se je rešilo v inozemstvo in dasi je Cankov spodbujal tudi tja pošiljal za njimi svoje norilce, je s tem vendar moral kmači prenehati, ker so v poštev prihajajoče države odločno izjavile, da kaj takega na svojem ozemlju niso pripravljene trpeti. Bolgarski narod sam pa je trpel pod brezakoničnostjo, ki jo je uvedel novi režim,

vedno bolj ga je tiščal jarem sužnosti, ki so ga naložile na njegov hrbet oborožene tolpe vladnih pomagačev. Da je moralo to trpljenje polagoma roditi krvav odpor, da bo bolgarski narod za osvoboditev izpod tlačanstva meščansko - militarističnih množčnikov prijel prej ali slej za orožje, je bilo vsakemu poznavalcu razmer jasno že od vsega početka. Napovedali so ta upor in z njim ogrožanje miru na Balkanu takoj takrat bolgarski emigranti, ki so predvidevali, da se bolgarskega naroda ne bo moglo trajno pritiskati ob tla niti z najhujšim terorizmom. Ker pozabiti ne smemo, da je bolgarski narod eden najslabodoljubnejših, pri tem pa izredno hraber, vztrajen in žilav, ki je svojo svobodo, notranjo ali zunanjo vedno pripravljen braniti s svojo krvjo. In vladna Stambolijskega mu je dala svobodščine, ki jih do takrat ni imel in je upejala v zemljo, ki že desetletja ni poznala blagodat mirnega življenja, končno mir in red, ki je prelopojs vsakega gospodarskega, socialnega in kulturnega razvoja. Uspehi tudi niso izostali in da ni tega razveseljivega razvoja sosedne nam države pretirgal Cankov nasilni udar, bi se danes že najbrže tudi mi na Bolgarskem marsičesa učili.

In kar so poznavalec bolgarskih razmer predvidevali že pred leti in več, do tega je sedaj prišlo. Začelo se je z atentatom na kralja Borisa. Na avtomobilskem izprehodu ga je napadla oborožena uporniška tolpa. Kralj je ostal slučajno neranjen, toda njegovo spremstvo je plačalo čast voziti se s kraljem s težkimi ranami, deloma s smrtjo.

Dogodki so se nato pretekli teden vrstili s kinematografično naglico in postajali so vedno strašnejši. Od roke političnega nasprotnika je padel general Georgijev. Ob priliki pogrebnihi svečanosti so se zbrali v sofijski stolnici skoro vsi vodilni predstavniki bolgarskih režimovcev, med njimi tudi celokupni ministrski svet s Cankovom na čelu. Nad 3000 ljudi je polnilo cerkev. Ta trenutek so hoteli porabiti uporniki, da se z enim samim udarcem iznebe vseh svojih glavnih političnih nasprotnikov. Atentat v tem pogledu ni uspel popolnoma. Toda učinek je bil kljub temu strahovit. Izpod ruševin cerkve, v kateri je sredi svečanosti obredov eksplodiral pekleniški stroj — vseboval je baje 20 kg dinamita — so izlekli okoli 1300 ljudi težje ali lažje ranjenih in preko 200 mrtvih, med njimi 3 narodne poslanke, 13 rezervnih in enega aktivnega generala, 8 polkovnikov in večje število nižjih častnikov in civilnih uradnikov. Pet ministrov je bilo ranjenih, med njimi sam ministrski predsednik Cankov. Kralj Boris pa je v drugič srečno odnesel življenje in zdravje. Njegov avtomobil se je za nekaj minut zakasnil in eksplozija je prehitela njegov prihod v cerkev.

Sedaj se je pričel sedanje bolgarske žaloigre drugi del. Vlada je takoj proglasila preki sod in pričelo se je neusmiljeno klanje. Ker drugače postopanje bolgarske vlade ne moremo imenovati.

Že prvi dan je padlo brez vsake preiskave preko 500 osumlencev in prihodnje dni so jim sledili novi tisoči. Kdor je količkar v sumu, da je zemljoradni ali komunist, mora v ječo, iz katere vodi njegova pot navadno le še pred režimske puške. Svoje krvoločnosti bolgarska vlada niti ne skuša tajiti, dasi hoče sicer dogodke prikazati v zase najlepši luči.

Cankov hoče očitno izrabiti do dna priliko, ki mu jo proži zadnji atentat. Izrabiti jo bo znotraj in zunaj. Na znotraj z nepreštevnimi justifikacijami svojih nasprotnikov, na zunan z neosnovanimi sumničenji Jugoslavije, kateri podtika direktno in indirektno, da je udeležnica in povzročiteljica zadnjih dogodkov na Bolgarskem. S tem zasleduje pač edini cilj, da bi oslabila naš mednarodni položaj in ugled, ter nas predstavila kot večne nasprotnike miru na Balkanu. Naša vlada je v zadevi že izpregovorila jasno besedo in podoba je, da bodo vse nakane bolgarske vlade v tej smeri ostale brezuspešne.

Cankov s svojimi pristaši za enkrat še drži v svojih rokah javeti državne oblasti. Tisoči nasprotnikov so padli, med njimi tudi Minkov in Jankov, ki sta namestila pekleniški stroj v cerkvi. Toda tisoči in desetisoči so pobegnili v gore, kjer se družijo v tolpe, ki na hajduški način napadajo vladne oddelke. Kri je zopet zaplavila vso Bolgarsko in konca še ni videti.

Toda gotovo je že danes, da bo Cankov končno moral podleči svobodoljubju bolgarskega naroda, na katerega strani je vse pravično čuteče človeštvo. In izgleda, da se je tudi kralj Boris naveličal tvezati za vladno Cankove kliče svoje življenje in zadnje vesti javljajo, da je zahteval njegov odstop. Če so te vesti točne, še ne moremo kontrolirati, da pa so zadnji dogodki resno omajali Cankovo stališče, o tem ni dvoma.

Mi moremo kot Slovani in socialisti le iskreno obžalovati krvave dogodke na Bolgarskem, ker preliva se bratska slovanska kri in obenem kri proletarskega naroda, ki ga tlač mora buržojskomilitarističnega terorja. Upajmo, da ne teče zaman, da bo iz nje Bolgarski vzklikla kmalu narodna svoboda in socialna pravičnost.

V IMENU NJEGOVEGA VELIČANSTVA KRALJA!

Deželno sodišče v Ljubljani kot vzkleno sodišče je vsled naredb z dne 21. febr. 1925, s katero je bila določena vzkljena razprava, razpravljalo dne 6. marca 1925. pod predsedstvom v. d. s. sv. Mladica, v navzočnosti d. s. sv. Janse, in. Eberla in okr. sodnika dr. Sajovica kot sodnikov in pr. pr. Pfeifferja kot zapisničarja, zasebnega obtožitelja dr. Knafliča, v odsotnosti obtoženca Antona Brandnerja in prisotnosti zagovornika dr. Marušiča o vzklcu, katerega je vložil zas. obtožitelj dr. Knaflič radi prostora zoper razzsodo okrajnega sodišča v Ljubljani z dne 21. jan. 1925 opr. št. U VI. 384-24-34, in po predlogu zas. obtožitelja na ugoditev vzklcu in zagovornika na zavrnitev vzklca in potrditev prve sodbe,

dne 6. marca 1925 razzsodilo tako:

Vzklcu se deloma ugoditi in sodba okr. sodišča v Ljubljani z dne 21. jan. 1925, opr. št. U VI. 384-24-34, s katero je bil obtoženec Anton Brandner v smislu § 259 t. 3 k. p. r. oproščen obtožbe, da je v Ljubljani kot odgovorni urednik lista »Nova Pravda« s tem, da ni čital pred objavo člankov, izšlih v »Novi Pravi« z dne 1. marca 1924 pod naslovom: »Boj klik« in z dne 8. marca 1924 pod naslovom: »Boj klik«, zanemarl pažno, v kateri dolžni uporabi bi izostala uvrstitev kaznjive vsebine, namreč trditve »Da služi... sicer ne toliko kot svoječasno Macafizelj pri habsburgovski Agence Central« kje je dobila Agence Central mesečnih 10.000 frankov za Macafizelja; moramo žal priznati, da tudi nam ne gre v glavo, kako je zamogel Macafizelj trpeti za svojo jugoslovansko idejo v Agence Central; — »izdajica« dr. Sušteršič ga je redil in Habsburg ga je redil, prostituta: Macafizelja! Samo 10.000 švicarskih frankov mesečno je zaslužil bedni Macafizelj od jugodemokratskega »Jutra«! Pokojni dr. Tavčar je rekel: »Smrkovec«, če imaš maslo na glavi, ne lazi na sonce! — s čimer naj se zas. obtožitelj dr. Knaflič z objavo izmišljenih dejstev, z znaki, ki gredo nanj, lažljivo očita nečastno dejanje, kar v objektivnem oziru tvori pregrešek zoper varnost časti in s tem zakrivil prestopke po čl. III. zakona z dne 15. okt. 1868 d. z. št. 142, — ter v smislu § 259 t. 1. in 3 k. p. r. n. nadalje oproščen obtožbe, da ni od 24. jan. 1924 dalje kot odgovorni urednik periodičnega lista »Nova Pravda« v predpisnem roku prijavil izpremembe v osebi odgovornega urednika, to je sebe objavil kot odgovornega urednika in s tem zakrivil prestopke po § 11 tisk. zak., — izpremeni tako, da se obtoženec Anton Brandner spozna krivim

prestopka po čl. III. zakona z dne 15. okt. 1868 d. z. št. 142, storjenega s tem, da kot odgovorni urednik lista »Nova Pravda« ni čital pred objavo člankov, izšlih v »Novi Pravi« z dne 1. marca 1924 pod naslovom »Boj klik«, zanemarl pažno, v katere dolžni uporabi bi izostala uvrstitev kaznjive vsebine, namreč trditve: »Da služi... sicer ne toliko kot svoječasno Macafizelj pri habsburgovski Agence Central« ko je dobila Agence Central mesečnih 10.000 frankov za Macafizelja; moramo žal priznati, da tudi nam ne gre v glavo, kako je zamogel Macafizelj trpeti za svojo jugoslovansko idejo v Agence Central, — »izdajica« dr. Sušteršič ga je redil in Habsburg ga je redil, prostituta: Macafizelja! Samo 10.000 švicarskih frankov mesečno je zaslužil bedni Macafizelj od jugodemokratskega »Jutra«! Pokojni dr. Tavčar je rekel: »Smrkovec«, če imaš maslo na glavi, ne lazi na sonce! — s čimer se zasebni obtožitelj dr. Knaflič dolži zaničljivih lastnosti in izročja javnemu zaničevanju, kar v objektivnem oziru tvori pregrešek zoper varnost časti po § 491 k. z., — in obsodi

po čl. III. zak. z dne 15. oktobra 1868 d. z. št. 142 na denarno globo 300 Din ali v slučaju neizterljivosti na 3 dni zapora; po § 39 tisk. zak. v objavo sodbe v prvi prihodnji številki periodičnega lista »Nova Pravda« na prvi strani z navadnimi črkami, po §§ 389, 390 k. p. r. v povračilo stroškov kaz. in vzklcnega postopanja in event. izvršitev kazni, ter po tarifni post. 193 taka. zak. v plačilo takse 50 Din.

Nadaljni del razzsodbe se popravi v toliko, da se obtoženec oprosti le v smislu § 250 t. 1. k. p. r. od obtožbe, da ni od 14. jan. 1924 dalje kot odgovorni urednik periodičnega lista »Nova Pravda« v predpisnem roku prijavil izpremembe v osebi odgovornega urednika, to je sebe objavil kot odgovornega urednika in s tem zakrivil prestopke po § 11 tisk. zakona.

Razlogi.

Prostotek prve sodbe temelji na prepričanju o nedostajanju subjektivne krivde obtoženca z ozirom na dognano dejstvo

ELITNI KINO MATICA LJUBLJANA Kongresni trg

težke obolenosti istega in dolgotrajne posledice iste, ki so ga ovirale v izvrševanju njegovih poslov še tekom marca 1924.

Vzkljeno sodišče v tem stanju obtoženca ni videlo nedvomno krivdo izključujočega razloga. Vsekakor je smatrati odgovornost odgovornega urednika tolikšno, da jo more izključiti le izvanredna okolnost, kakor n. pr. hipno obolenje ali bolezen take vrste, ki odvzame vsako možnost čitanja in sprecepce.

Na podlagi okolnosti, ugotovljenih že pred prvimi sodiščem, je smatrati verjetnim da je bil obtoženec v takem stanju od 24. jan. 1924 do 22. febr. 1924, ko ga je težka sklepna bolezen priklenila na posteljo. Nikakor pa ne velja ta presumpcija tudi za naslednjo dobo, ko je obtoženec mogel iz postelje, dasi je verjetno na posledicah svoje bolezni še dalje časa trpel. Vsekakor je bilo sodišče mnenja, da mu v tem štadiju ni bilo povsem izključeno opravljati dolžnosti odgovornega urednika — to je čitati ali si pustiti čitati članke, zlasti ako se uvažuje, da je izhajal takrat list »Nova Pravda« kot tednik in se ni tiskal dnevno ter si je urednik mogel brez posebnih težko poskrbeti dostavljanje člankov tudi na dom. O subjektivni krivdi obtoženca tedaj ni mogel obstojati dvom in je bilo vsled tega vzklcu ugoditi.

V objektivnem oziru je vsekakor brez dvoma, da je v inkrim. člankih podan dejanski stan pregreška zoper varnost časti. Dokazano je, da je bilo splošno, zlasti pa med častnikarji, znano, da je avtor člankov, ki nosijo podpis: »Macafizelj« zas. obtožitelj ali pa vsaj tudi zasebni obtožitelj in izključuje vsako pomoto v osebi prizadetega dejstvo, da se v inkrim. člankih spravlja »Macafizelj« v zvezo z Agence Central, katere znamenja v svoji skupnosti pač ne pripuščajo nobenega dvoma, da je pod imenom Macafizelj v teh člankih mišljen zasebni obtožitelj. Da se torej utegne smatrati prizadetega z oznako »Macafizelj«, če že ne izključeno, pa vsaj najmanj tudi zas. obtožitelj, je jasno. Če pa je to vedel obtoženec, sploh ni merodajno, ker po lastnem zagovoru inkrim. člankov sploh ni čital.

Krivdorek je zato utemeljen in je bilo odmeriti kazni po čl. II. 5. zakona z dne 5. okt. 1868 št. 142 d. z. v denarju od 200 do 2000 Din.

Obtežilo se je smatralo povratek in ponavljanje, olajšino pa delno dejansko priznanje in obolenost.

Kazen je krivdi primerna.

Ostale dolžbe sodbe temelje na v nji navedenih zakonitih mestih.

Kar se tiče drugega dela razzsodbe prvega sodišča, je pripomniti, da se je uvedlo kazensko postopanje povsem neopravičeno. Brezdvomno je, da je zasledovanje inkrim. delika pridržano javnemu obtožitelju in šele po izrecni odpovedi istega tudi zas. udeležencu kot subsidiarnemu obtožitelju vsaka pravica zasledovanja in bi bilo tozadevni predlog istega vže zavrniti s sklepom. Obtoženca je bilo torej — ker se je že uvedlo postopanje brez predloga zakonito opravičenega obtožitelja, oprostiti le v smislu § 250 t. 1. k. p. r. in je bilo tozadevno razzsodbo popraviti.

V Ljubljani, dne 6. marca 1925.

Mladič.

POLITIČNI POLOŽAJ.

Z rekonstrukcijo vlade se je tudi pret. teden odlašalo, tako, da je bilo dovolj povoda za razne kombinacije. Ponovno so se slišali glasovi, da je HSS še vedno razgovarja s Pašićem in da imajo ti razgovori tudi gotove vezi z rekonstrukcijo vlade. Gotovo je, da sedaj še ni prišel čas, ko bi lahko HSS vstopila v vlado. Radikali zahtevajo, da HSS tudi v praksi dokaže, da so bile njene izjave v narodni skupščini iskrene. Poleg tega si mora parlamentarno vodstvo HSS izposlovati od strankinega vodstva pritrdilo za svoj nastop v Beogradu. Šele potem in ko bo zaključen proces proti Stefanu Radiću, postane aktualna razprava o vstopu RSS v vlado. Tem zahtevam radikalov pa ugovarjajo radičevci, da je HSS toliko časa nemogoče uspešno izvajati svoj novi program, dokler je na vladi Pribečević, katerega smatrajo za glavnega nasprotnika sporazuma in dokler vlada ne spremeni svojega kurza na Hrvatskem. Radikali sprejemajo ugovore HSS s primerno rezervno in se Pašić še ni odločil, da upošteva zahteve SSH.

Ce bi Pašić ustregel Hrvatim, bi moral razbiti nacionalni blok in prepuštili Pribečevića usodi. To pa zaenkrat Pašić ne bo napravil. Radikali še vedno potrebujejo samostojne demokrate, če tudi ne taje, da so jim v veliko napoto. V radikalni stranki je vedno močnejša struja, ki se izreka proti Pribečeviću. Z gotovostjo se računa, da bodo najkasneje do jeseni samostojni demokrati odleteli iz vlade. Po odhodu samostojnih demokratov iz vlade je potem najverjetnejše, da se sestavi homogena radikalna vlada, kot predsednica vlade radikalov in Hrvatov.

Sedanjo rekonstrukcijo vlade je smatrati kot provizorij, ki naj da Pašiću samo čas, da izvede svoje politične načrte. Glede rekonstrukcije vlade so se razširjale razne vesti, nad katerimi je bila tudi ta, da izstopita iz vlade minister dr. Surmin in Drinković, v vlado pa vstopi radikal Simonović, ki

bi prevzel resor ministra za agrarno reformo, dočim bi dr. Krizman prevzel ministrstvo za trgovino in industrijo.

SLOBODNI DOM.

Policijsko ravnanje v Zagrebu je dovolilo zopetno izhajanje Slobodnega doma, glasila HSS. Kot lastnik lista je vpisana Radićeva Slovanska knjigarna, izdajatelj je Hrvatski seljaški klub in odgovorni urednik je Pavle Radić. Dovoljenje za izdajanje Slobodnega doma je smatrati kot prvo koncesijo vlade HSS.

KOMUNIKE ZUNANJEGA MINISTRA.

Zunanje ministristvo je izdalo sledeči komunikat: »Povodom strašnih dogodkov v Bulgariji, ki so pustili globok vtis v vsem civiliziranem svetu, se širijo iz bulgarskih krogov stalno vesti, da ima teroristična akcija namen izzvati nerode in državljansko vojno, da bi mogla potem vojska bolgarske zapadne sosedne, to je kraljevine SHS, pretoraciti mejo in zasedati Bolgarsko. Ni potrebno demantirati te trditve, ki so na sebi tako neresne, da jim noben pameten človek ne more verjeti. Naša vojska služi izključno obrambi domovine in naša vlada je dala dosedaj dovolj dokazov, da želi s svojimi sosedi vzpostaviti najboljše odnose. Naša država je bila vedno v dobrih stikih z Bolgarsko, dasi so se tudi z bolgarskega ozemlja pred oči uradne Bolgarske pripravljali atentati in krvoločni vpadi razbojniških čet na naše ozemlje. Kljub neprestanemu izzivanju niso naši uradni predstavniki nikdar izgubili hladnokrvnosti in so se vzdržali od vsake avanture. Pričakujemo, da se bodo prenehale širiti take govorice proti naši državi. Razumemo gotovo pretiravanja, ki so se pojavila kot posledica velikega razburjenja, ki je vsled poslednjih dogodkov obvladalo vse kroge v Sofiji. Treba je vsekakor računati z občutljivostjo sosedov, ki so dali in še dajejo toliko dokazov svoje mirne politike.«

BULGARIJA.

V Bulgariji je razglašeno obsedno stanje. Krvavi režim Cankova in generala Lazareva divja po deželi. Kdor je samo osumljen, da pripada zemljoradniškom ali komunistom, mora v zapor. Na tisoče državljanov je bilo že ustreljenih po prekomerni sodu. Kakor je obžalovanja vreden odpor bulgarske opozicije z orožjem atentatov, tako je tudi obsojanja vreden krvavi režim Cankova in generala Lazareva, ki je atentate povzročil.

Današnji režim v Bulgariji se hoče obdržati za vsako ceno. Atentat na kralja Borisa in v Sofijski katedrali naj utrdi režim predvsem v inozemstvu. Sofijska vlada pošilja v svet vesti, da je atentat delo tretje internacionale, ki je izrabila za izvršbo svojih namenov zemljoradnike in bolgarske komuniste. Da se prepreči ofenziva boljševizma na Balkanu, je potrebna politika močne roke. Bolgarski se mora zvišati stalež vojske. Argumenti bulgarske vlade so uspehi in kakor poročajo časopisi, je veleposlaniška konferenca privolila, da se bulgarska vojska zviša za 10.000 mož.

Cankov režim je pa izvršene atentate izrabil tudi za akcijo proti bulgarskim emigrantom in trdi, da so udeleženi pri atentatih predvsem emigranti, ki se nahajajo v Jugoslaviji. S to nesramno trditvijo hoče Cankov zaplesti tudi našo državo v bulgarske krvave dogodke. Cankovu se intrigiranje proti naši državi ne bo posrečilo. Naša država, kakor tudi bulgarski emigranti, ki so pri nas, niso niti najmanj udeleženi pri dogodkih v Sofiji. Dokazano je, da so atentate povzročili bivši bulgarski oficirji, ki niso zemljoradniki, še manj pa komunisti.

Po najnovejših vesteh je po atentatih prišel bulgarski kralj Boris do prepričanja, da se mora Cankov umakniti vladi, ki bo pomirjajoče vplivala na državo. Vlado naj bi prevzel Malinov, ki bi poklical v svoje ministristvo tudi legalno opozicijo. Kraljevi nameri se je pa uprl general Lazarev, ki je baje odredil, da kralj ne sme nikogar sprejeti v avdienco. Kralj je interniran. Lazarev očitno misli na vojaško diktaturo, ki bi bila še večja nesreča za Bulgarsko, kot je pa sedanja krvava vlada.

ČEŠKO-POLJSKI SPORAZUM.

Dosedanji odnosi med Češko in Poljsko niso bili najugodnejši. Glavni vzrok spora so bili glede meja v Sleziji, ko so Poljaki trdili, da so po krivici izgubili pokrajine, ki gospodarsko in kulturno pripadajo Poljski. Z zadovoljenjem je sedaj pozdravljati, da so se sporna vprašanja med Poljsko in Češko izgladila tako daleč, da je te dni obiskal dr. Beneš Varšavo, kjer bo v imenu Češke sklenil s Poljsko ugovore, ki zadevajo trgovska in obmejna vprašanja. Tako češko kot poljsko časopisje navdušeno piše za popoln sporazum med obema državama, opozarjajoč na dejstvo, da le združeno obe državi lahko preprečita vsako nevarnost s strani Nemčije. Češko-poljski sporazum ima tudi velik pomen za Malo antanto, ker sedaj ni nobenega zadržka, da se tudi Poljska pridruži zvezi med Češkoslovaško, Romunijo in Jugoslavijo.

SOVJETSKA RUSIJA.

Sovjetska vlada demantira vesti, da se je na oficijelnih mestih v Moskvi vedelo za bulgarske atentate in zanika vsako soudeležbo. — V Petrogradu zboruje mednarodni kmečki svet. Zastopanih je na zborovanju 27 držav, med temi tudi zastopnik iz Jugoslavije. — O volitvi in kandidatih novega patrijarha se ne bo preje razpravljalo, ko mine 40 dni po smrti Tihona.

MEDNARODNA KONFERENCA V ŽENEVI.

V Ženovi se sestane 4. maja tretja mednarodna konferenca, katere se bodo udeležile vse države, ki pripadajo Zvezi narodov. Konference se udeležijo tudi Amerika in Nemčija. Na konferenci se bo razpravljalo o projektu za omejitev izdelave in prodaje orožja in vojnega materiala.

BELGIJA.

Vanderveld je naletel na težkoče pri sestavi vlade. Vlado bi mu bilo omogočeno sestaviti le v tem slučaju, če bi izbral razcep med krščanskimi demokratimi. Vanderveldov program je ta-le: Splošna volilna pravica in sindikalne svoboščine, redukcija izdatkov za vojsko, razlastitev rudokopov, osemurno delo, reforma socialnega zavarovanja, akcija za zgradbo cenenih stanovanj, pobijanje draginje, obdavljenje vojnih bogatašev in veleposestnikov. Navzlic zelo skromnemu programu socialista Vandervelda je sestava vlade otežkočena, znak, kako reakcijska je »katoliška« Belgija.

FRANCIJA.

Briand se ni posrečilo sestaviti francoske vlade, ker so mu socialisti odrekli vsako podporo. Predsednik parlamenta Painlevé je bil zato ponovno poverjen s sestavo vlade. Levičarske stranke so se nato zedinile za Painlevéjev kabinet, ki je sedaj sestavljen takole: Ministrski predsednik Painlevé, ki ima tudi ministristvo vojske, Steeg pravda, Briand zunanje zadeve, Caillaux finance, Borel mornarica, Monzie promet, Chaumet trgovina, Durand kmetištvo, Durafeur soc. politika, Hesse kolonije in La Valle javna dela. Po strankarski pripadnosti so v kabinetu zastopani demokrati iz leve, radikalni socialisti, republikanski socialisti, levičarski radikalni, republikanska unija in izvenstrankar (Caillaux). Najvažnejši in pri sedanjih situaciji najkločljivejši resor zavzema Caillaux, ki značilno ni niti član parlamenta. Glavne točke Caillauxovega finančnega programa so: žigosanje bankovcev, konverzacija vrednostnih papirjev, izdajanje obligacij v korist trgovine in industrije, hipotekarna obremenitev zemlje in nepremičnin in popis imetja državljanov v inozemstvu. Nova vlada se je že predstavila parlamentu, kjer je dobila zaupnico z večino glasov. Tudi desničarske stranke priznavajo, da je stališče nove vlade zaenkrat trdno.

ITALIJANSKO-EGIPČANSKI SPOR.

Italijanske čete so okupirale oazo Jeraboub. Egipčanska javnost je nad postopkom Italije zelo ogorčena. Italijanske čete so oazo okupirale v sporazumu z Anglijo in zato vsi egipčanski protesti ne bodo veliko zalegli. Uspeh bo edino le ta, da bo v Egiptu še bolj poglobljeno nasprotje do italijanskih in angleških imperijalistov.

Tisočletna kultura.

Naša »priateljska« sosedna Italija nam je zopet postregla z nezastidanim kulturnim škandalom. Gospod univ. prof. dr. Veber, eden naših najplodovitejših znanstvenikov, ki ni nikdar stopil še v ospredje v nobenem političnem vprašanju, temveč ki se dosledno bavi le s strogo znanstvenimi problemi, se je odločil, da priredi med našimi podjarmljenimi rojaki v zasedenemu ozemlju ciklus poljudnoznanstvenih predavanj, da seznanijo tako tudi tamošnje naše ljudi s stanjem današnje filozofije. Spočetka ital. vladni organi niso imeli nič proti temu in nekaj predavanj na Gorškem se je nemoteno vršilo. Toda stvar se je izpremenila kakor hitro je prof. Veber stopil na nestrpna tržišča tla. Že prvo predavanje so mu onemogočili fašisti na inicijativno svojega tajnika Lupetine, ki je svoj čas poneveril večjo svoto zaupanega mu demarja — in to kljub temu, da je bilo predavanje oblastno dovoljeno. Nekaj dni nato pa je bil prof. Veber brez vsakega vzroka aretiran, gnan uklenjen po tržiških ulicah, vržen v zapor, kjer je dehtela še nočna posoda prejšnjega prebivalca in izpuščen šele na odločno intervencijo našega tržiškega konzula. Seveda je dobil obenem nalog, da mora takoj zapustiti meje Italije. — Menimo, da je vsak komentar odveč, saj je tisočletna kultura naših južnih sosedov dovolj jasno pokazala pokazala zopet enkrat svoje lice, lice katerega bi

se danes pač že sramoval tudi član kakega neciviliziranega srednjeafriškega plemena. Toda od naše vlade pa moramo zahtevati, da najenergijeje zahteva za zločin, storjen prof. Vebru, popolno satisfakcijo, ker če ničesar drugega, vsaj to more vsak državljan zahtevati od svoje vlade, da štiti njegovo človeško dostojanstvo.

Vsem organizacijam in zaupnikom NSS! Te dni razpošiljamo vabila za delegatski in glavni strankin zbor z navodili in obratnimi izjavami. Vsaka organizacija naj svojemu delegatu izstavi vabilo, ime in delegatov pa naj z obratno izjavo pošlje strankinemu načelniku. Pripominjamo, da morajo biti delegati za delegatski zbor v Ljubljani že pred večerom, ker se vrši delegatsko zborovanje že ob 7. uri zvečer. Za delegate bodo preskrbljena prenočišča, vendar priporočamo, da oni tovariši, ki imajo v Ljubljani privatna stanovanja pri sorodnikih ali znanih, da se jih poslužijo. Do 4. maja pa osrednjemu tajništvu zanesljivo sporočite, koliko stanovanj potrebujete. Vsi delegati ostanejo v Ljubljani za nedeljski glavni zbor. Referate pravočasno dostavimo vsem organizacijam, da se na ta način izognemo čitanju in se bo o njih samo razpravljalo in sklepalo. Priporočamo, da naj bodo razprave kratke in stvarne. V slučaju, da bo več prigašenih govornikov, se bodeta določila samo dva govornika.

Vsi delegati za nedeljski glavni zbor morajo biti v Ljubljani že pred 9. uro dopoldne, da bo s tem omogočeno z zborovanjem točno pričeti. Vsi tovariši naj pridejo s strankinimi znaki in kolikor mogoče v skupinah. Vsaka organizacija naj določi vodnika in ta naj tolači vse želje tovaršev iz dotičnega kraja. Vse organizacije, ki imajo prapore, naj jih prinesejo s seboj.

Skupen obed se bo vršil takoj po zborovanju v dvorani hotela Union. Cena obeda bude zmerna. Sporočite zanesljivo istotako do 4. maja, koliko tovaršev se udeležijo skupnega obeda. Do 4. maja sporočite zanesljivo število udeležencev, če mogoče ime in se v ta namen poslužite okrožnic priložene pole.

Družabni večer se bo vršil na čast bratškimi češkimi gostom v dvorani hotela »Tivolik«. Nameravana akademija v »Unionu« pa radi raznih nepredvidenih zaprek odpade. Vabimo tudi tovariše z dežele, da se udeležijo družabnega večera, posebno oni tovariši, ki imajo ugodne železniške zveze.

Tovariši! Stojimo pred važnimi strankinimi odločitvami, zato je dolžnost vsakega našega pristaše, da pripomore k čim lepšemu uspehu letošnjega strankinega zbora.

Ljubljansko okrožje.

Okrajna konferenca NSS za Radovljanski okraj se bo vršila v nedeljo 26. t. m. v Boh. Bistrici. Vabimo zastopnike vseh krajevnih organizacij radovljanskega okraja in zaupnike, da se konference zanesljivo udeležijo. Na konferenci bo poročal zastopnik načelstva iz Ljubljane.

Občni zbor krajevnih organizacij NSS v Logatcu se bo vršil v nedeljo 26. t. m. ob pol 4. uri popoldne pri Kuncu. Vabimo vse tovariše iz Logatca in okolice k polnoštevilni udeležbi.

Občni zbor krajevnih organizacij v Ziri se vrši v nedeljo 26. t. m. Na zboru poroča zastopnik načelstva iz Ljubljane. Dolžnost vseh članov in somišljenikov je, da se običnega zbora zanesljivo in polnoštevilno udeležijo.

Zborovanje okrajne organizacije v Ljubljani. V sredo 29. t. m. ob 8. uri zvečer se vrši zborovanje vseh odbornikov ljubljanskih krajevnih organizacij v spodnjih strankin prostorih v Narodnem domu. Z ozirom na izredno važnost tega zborovanja, prosimo vse funkcionarje ljubljanskih krajevnih organizacij za polnoštevilno udeležbo. Predsedniki odn. tajniki krajevnih organizacij naj pravočasno obvestijo vse odbornike svoje kraj. organizacije.

Občni zbor krajevnih organizacij NSS v Sp. Šiški se je vršil v soboto 18. t. m. v prostorih gostilne pri Novaku in je bil prav dobro obiskan. Zborovanje je vodil predsednik krajevnih organizacij tov. Koprivec, ki je tudi podal predsedniško poročilo. Na to so sledila poročila tajnika in blagajnika ter pregledovalcev računov. Pri volitvah je bil zopet izvoljen predsednikom tov. Ivan Koprivec ter odbor 9 članov in 5. namestnikov in 2 pregledovalcev računov. Nato sta poročala člana načelstva tov. R. Juvan in Jos. Ambrožič ter so bila njih obširna poročila z odobravanjem sprejeta. Pri slučajnostih se je razpravljalo o nekaterih raznih notranjih strankinih zadevah ter se je med drugim sprejela tudi protestna resolucija proti narčni tiskovne in stanovanjskega zakona. Ob splošnem navdušenju je na to to. predsednik zaključil občni zbor z zagotovilo, da hočejo tudi Šiškarji storiti vse za čim lepši razmah narodno socialistične ideje.

Zaupniški sestanek na Jesenicah se je vršil v nedeljo 19. t. m. pri Ravhekarnju. Po obširnem poročilu zastopnika strankinega načelstva tov. Rupnika, je sledila živahna debata o vseh točkah obširnega dnevnega reda ter so se napravili važni zaključki, gle-

de našega organizatoričnega dela v radovljanskem okraju. Jesenice so ponovno pokazale, da imamo tam nadvse zavedne in idejno prožete narodne socialiste, kar nam garantira za čim lepši razvoj naše misli med jeseniškim delavstvom.

Proslava 1. majnika v Litiji se priredi skupno z ostalimi delavskimi organizacijami in sicer po sledečem redu: jutraj, budnica, nato odhod in javen shod na trgu v Litiji, po shodu izlet v Smarju, kjer se vrši tudi javen shod. Popoldne ob 2. uri izlet v bližnjo okolico, nato pa se vrši majnska zabava v gostilni Oblak v Litiji. Majnsko proslavo priredijo skupaj NSS, NSSZ, »Bratstvo«, Splošna delavska zveza in Svoboda.

Za 1. maj sklicuje Krajevna organizacija NSS za Poljanski okraj v Ljubljani družabni sestanek vseh tovaršev somišljenikov v gostilni t. Magistra »pri Tičku na gričku, Strmi pot. Ker letos ne bo nobene oficijelne proslave, se vabijo vse tovariške organizacije, vključene v ljubljanskem okrajnem odboru ter vse bratske strokovne organizacije NSS, da se njihovi člani v čim večjem številu udeležijo družabnega sestanka, na katerem se bomo pozabavali in tovariško pomenili. Tovariši, pridite v čim večjem številu. Svidemo se ob 16. uri.

Celjsko okrožje.

Članski sestanki. Običajni sobotni članski sestanki se je vršil takrat, kakor smo naznanili pri tovarišu Zigonu na kralja Petra cesti in je bil izredno dobro obiskan. Dejstvo, da so prišli tudi tovariši, ki jih doslej še nismo mogli pozdraviti pri članskih sestankih potrjuje, da smo zadeli pravo, ko smo sklenili, da se mora lokal oz. kraj. za članske sestanke menjavati, dokler žal še nimamo lastne strehe in ni prav, ako smo vezani vedno na en sam lokal, pa naj si bo ta čegarkoli in kjerkoli. Tako bomo postopali tudi v bodoče, ker nam je najvišji smoter procvet stranke in smoteno delovanje brez kakršnihkoli drugih ozirov. Da se razumemo!

Redni članski sestanek Celjske krajevnice organizacije se vrši zopet danes, v soboto, 25. aprila 1925 pri tovarišu Zigonu v posebni sobi gostilne pri Jelenu. Začetek ob 8. uri zvečer. Na dnevnem redu so nadaljevalna organizatorična dela, kakor jih vršimo že ves čas po volitvah in katere upamo, da bo mogoče kmalu zaključiti. Zato pozivamo vse tovariše, da se sestanka polnoštevilno udeležijo ter pomagajo funkcionarjem pri ne baš prijetnem delu. Pogovorili se bomo tudi podrobneje o izletu 1. majnika ter o proslavi, ki se bude vršila drugo soboto dne 2. majnika t. l. skupno z »Bratstvom« v dvorani hotela Balkan, o čemur pišemo na drugem mestu. Torej obljuba udeležba!

Proslava praznika proletarcev dne 1. maja. Celjska krajevna organizacija bo proslavljala prvi majnik ob lepem vremenu takole: V petek, dne 1. maja se vrši skupni izlet članov z rodbinami in otroci v Tremerje na prijatelju Stefanu Boucon-u. Zbirališče na Kapucinskiem mostu, od koder odkorakamo po okrajni cesti točno ob 2. uri popoldne. Kogar miče, lahko ubere tudi markirano pot čez Miklavžev hrib in Košnice in se dobimo potem na gostilniškem vrtu pri Bouconu. Pešnoja je po cesti ali čez Košnice prilično eno, slabo urico in pot vseskozi krasna in romantično zanimiva. Pri Bouconu, kjer bo za postrežbo, jelo in pivo dobro preskrbljeno, se bomo v neprisiljeni družbi tovaršiško in po domače zabavali s petjem, s šaljivimi nastopi, morda tudi s kakim govorom itd. Vrnemo se v mesto do večera. Vsi organizirani člani so najpriarnejše vabljeni, da se tega skupnega izleta v proslavo delavskega praznika prvega majnika udeležijo v kar najboljšem številu s spoštovanirni svojimi rodbinami ter da zlasti vzmemo seboj tudi svoje ljube malčke, da se z nami grčavimi stariji vred povesejijo v lepi božji naravi. Naj ne manjka nihče, prav nihče. Gotovo ne bude nikomur žal, ki se nam pridruži, zato naj tovariši pripeljejo seboj tudi prijatelje in somišljenike in vse one, ki se prištevajo k delavskemu stanu, ki naj vsaj enkrat v letu, toraj prvega majnika pozabimo na križe in težave, ki nas tarejo vsaj leto!

Oficijelno proslavo prvega majnika priredi stranka skupno z »Bratstvom« drugi dan, t. j. v soboto, dne 2. maja 1925 s prireditvijo, ki se bo vršila v prostorih hotela Balkan, kjer so se vršile doslej vse večje prireditve v mestu od naše strani. Začetek ob 8. uri zvečer. Na program u je kratek govor pred začetkom proslave o pomenu delavskega praznika prvega majnika ter o naravnem socializmu. Nadalje s uprizori igran odeljanka. Sviral bo na novo »življeni« tambarški zbor našega »Bratstva« pod novim dirigentom, ki ga je pridobil to varš predsednik »Bratstva«, ki mu gre za njegova

BOLGARSKI KRALJ BORIS.

Premog trboveljski, libovski in črnomajski, drva, koks, oglje, šlezijske brikete do »Ilirija« LJUBLJANA, Kralja baviha, Petra trg 8, tel. 220. Plačilo tudi naobroče.

trudaljublja prizadevanja za poživljanje »Bratstva« zaslužen priznanje.

Nastopili bodo tudi pevci, ki se v poslednjem času hvalevredno gibljejo in je upati, da stopi naša Oljka čimprej zopet v polno akcijo, kar je iskreno pozdraviti. Nadalje so na dnevnem redu žive slike, šaljiva pošta in razne druge točke, ki pa jih ne smemo vseh naprej izdati. Vstopnina je prosta. Natanejši vsopred pa bomo itak naznanili z lepaki.

Za pristaše in organizirane člane krajevne organizacije NSS je oba dni, v kolikor so isti prosti in ni nepričakovanih zadržkov, udeležba obvezna ter pričakujemo, da ne bomo pogrešali nikogar.

Tovariši, somišljeniki in prijatelji, pridite torej vsi v rodbinami k staremu prijatelju Bernardiju v hotel Balkan!!!

Delavsko podporno društvo v Celju, je izvolilo pri svojem rednem obnem zboru sledeči odbor:

Predsednik Franjo Jošt, podpredsednik Ivan Kavc, tajnik: Tom Kresnik, blagajnik David Modic, knjižničar Rudolf Germ, odborniki: Dolfe Bervar, Stefan Ferant, Dragotin Gobec in Anton Koren.

Računski pregledovalci so: Ivo Barl, Avgust Dornšek in Franjo Kocjan. Načelnik gostilničarskega oddelka je predsednik Franjo Jošt. Upajmo, da se novemu odboru posreči pripeljati društvo pod lastno streho.

Protestirajmo!

Ponavljajo se slučaj, da skušajo razni podjetniki pod to ali ono firmo uvesti v podjetja devet- in deset-urno delo. Tudi to kapitalistični krogi drugače na delu, da nam odvzamejo težko priborjeni osebnosti. Vse te in enake poskuse moramo takoj preprečiti, sicer bo prepozno. Temu cilju kapitalističnih krogov pa pridno pomagajo razne vlade z izdajanjem pravnih aktov. Tako je n. pr. pravilnik o podaljšanju delovnega časa v industrijskih in rudarskih podjetjih prirojen popolnoma v duhu cilja, ki ga zasledujejo podjetniki. Nič boljše ni z raznimi uredbami o odpiranju in zapiranju trgovskih lokalov, obrtnih trgovin itd. Vse to je prirojeno po želji podjetnikov. Danes je osebnosti tako v nevarnosti, kot se nikdar prej. Zato moramo vsi, ki se želimo prizadevati, dvigniti svoj glas in najodločneje protestirati proti vsakemu poskusu okrnitve osebnosti delovnega časa.

Kapitalistični režim nas je obdaril tudi z novim davkom. Mi smo svoj protest že izrekli, vendar pa se morajo našemu protestu pridružiti vse naše podružnice. 1. maj, praznik dela, naj bo tudi protestni dan in naj se na shodi povsod sprejema tudi protestne resolucije proti namerami ukinitve osebnosti delovnega časa in proti novemu 2 % davku. 1. maj, delavski praznik, naj bo posvečen naši ogorčenosti namram onim, ki nam teptajo pridobljena prava.

Ne pozabimo tedaj na nevarnosti, ki nam pretijo in vsi enodušno in ogorčeno protestirajmo.

Za 1. maj se naše podružnice povsod pridno pripravljajo, ker hočejo ta naš praznik dostojno proslaviti. Slišijo se sicer glasovi, da bo vsako praznovanje prepovedano, a to nas pri pripravi ne sme motiti. Če bodo javne proslave res prepovedane, potem naj podružnice skličejo ta dan članske sestanke, na katerih se naj vrše članske proslave s primernimi govori in se ob tej priliki protestira kot omenjeno v gornjem članku. Bratje, 1. maja je naš praznik in tega moramo proslaviti.

Upravni odbor NSSZ ima svojo sejo v nedeljo, dne 26. t. m. ob 2. uri popoldne v tajništvu. Vabila so se razposlana in želimo, da se te seje udeležijo prav vsi vabljani, ker je dnevni red velevažen.

Kamnik. Pri nas se je v zadnjem času pričelo živahno gibanje za razširjenju podružnice NSSZ. Novi odbor je pridno na delu in zato bo njegovo delo tudi uspešno. Razni internacionalci nas sicer ne vidijo radi, a to nas ne moti, ker vemo, da smo na pravi poti. Narodno zaveden in socialno čuteči delavec ima svoj prostor le pri NSSZ, zato vsi v njen krog.

Iz strokovnega tajništva. Na zadnje naše okrožnice nam še niso vse podružnice odgovorile. Prosimo jih, da to nemudoma store. Tudi obračuni ne prihajajo re-

Zvestoba do groba. Neizmerno nas veselijo, da zvesti tovariši, ki so morali s trehuhom za kruhom v tujino, v daljno Vestfalsko in celo v Francijo, tudi tam ne pozabijo domačih narodnosocijalističnih organizacij ter da tudi tam čitajo našo »Novo Pravdo«. Tako je poslal vrl član Celjske kraj. organizacije Franjo Kapelj franc. franke tukajšnjemu tovarišu s prošnjo, da mu preskrbi, da se mu bo pošiljala »Nova Pravda«. Živel tovariš Kapelj v bratski Franco-ski! Živel posnemalet!

Mariborsko okrožje.

Praznovanje prvega maja se vrši za mariborsko krajevno organizacijo s sodelovanjem »Bratstva« v novem društvenem prostoru pri Puntigamu, Mlinska ulica. In sicer v petek, na dan prvega maja ob 8. uri zvečer. Na sporedu so nastopi »Bratstva« in majski govor. Vabimo naše somišljenike, da se proslave udeležijo v čimvečjem številu. — Odbor.

Mesečni sestanek krajevne organizacije NSS v Mariboru se vrši v soboto, dne 2. maja ob pol 8. uri zvečer v prostorih gostilne »Jadranc«. V smislu sklepa se vabila ne bodo razpošiljala. Vsa naša člena je dolžna, da čita »Novo Pravdo«. Vabimo tovariše, da se sestanka v čimvečjem številu udeležijo, ker je na dnevnem redu tudi strankin glavni zbor v Ljubljani.

dno, tako, da ima blagajnik težavno stališče. Uredite poslovanje v podružnicah in vpeljite red.

O pijančevanju. »Jutrova« dopisnik v Trbovljah, ki mora za plačilo pisati, a nima gradiva, se je že dvakrat obregnil ob naše priveditve in jih pokazal v luči pijančevanja. Temu dopisniku povemo le toliko, da si naj ogleda ljudi svoje barve, ki pod firmo raznih jubilejev, razvitij praporov, obletnic itd. prireajo tedensko po par veselje, o katerih se lahko trdi, da so namenjene pijančevanju. Naša podružnica v Trbovljah, ki ima vedno podpirati par bolnih tovarišev, pa prireja družabne večere le v namen, da zbere kaj sredstev in lažje nosi težko breme. Naj bi gospodje segli v žep, ko se potrkna na vrata in prosijo za bolnika, pa bi priveditve izostale. Sicer pa poglejte krog sebe in pri vas samih, gospod dopisnik, pa boste našli mnogo več nesnage, ki jo pometite. Toliko o tem.

Demonstracije brezposelnih v Avstriji. V začetku tega meseca so se v Avstriji, predvsem na Dunaju, Gradcu in Celovcu vršile velike demonstracije brezposelnih. Nastopiti je morala tudi policija, ki je s sabljami odganjala množice. Bilo je več ranjenih. V Celovcu so razganjali množico orožniki z nasajenimi bajonetmi. — Kot povsod, mesto kruha — bajonet in sablja.

Predavanje v Trzinu. V soboto 18. t. m. je predaval v Trzinu tov. Rupnik o pokojninskem zavarovanju. Predavanje je bilo izvanredno dobro obiskano ter je doseglo v polni meri svoj namen. Tovariši predavatelji nam je v jasnih besedah obrazložil ustroj pokojninskega zavarovanja ter končno na razna vprašanja dal popolna pojasnila. Takih predavanj bo treba čimveč, da bodo zainteresirani dobili čimbolj jasno sliko o naših socialnih institucijah. Po predavanju pa se je vršil zaupniški sestanek naših somišljenikov in se je predvsem razpravljalo o strankinem organizatoričnem delu. Počasi in tiho, vendar pa tembolj smoteno se razvija naš pokret tudi v Trzinu in smo prepričani, da ni več daleč čas, ko bo večina trziškega delavstva v naših vrstah.

Podružnica NSSZ v Zagorju javlja vsem članom, da se vrši na dan 1. maja t. l. ob 6. uri zvečer v kavarni »Müller« VESELICA, spojena s šaljivo pošto itd. — Vstopnina 5 Din. Svira tamburaški zbor »Bratstva«-Loke. Pridite vsi, da dostojno proslavimo 1. maj. — Odbor.

OBLEKE NA
OBROKE
O. BERNATOVIČ
LJUBLJANA, MESTNI TRG

»Bratstvo« v Zagorju ob Savi prosi, da se zglase vsi člani društva, ki se mislijo udeležiti glavnega strankinega zbora dne 10. maja v Ljubljani pri našem blagajniku, kjer dobe vsa pojasnila in navodila. Dolžnost vseh bratov in sester je, da se udeležijo glavnega strankinega zbora, da vidijo delo in uspehe naše stranke in pozdravijo brate Čeha, ki pridejo ta dan v Ljubljano. — Odbor.

»Bratstvo« v Zagorju naznanja vsem bratom in sestram, da se udeležijo majniške proslave skupno s krajevno org. NSS in NSSZ v Zagorju. Več izvedo člani na sporedu, ki je nabit v društvenem lokal. Dolžnost je, da delavska mladina dostojno praznuje delavski praznik. Naj živi 1. maj in delavska zavednost. — Odbor.

»Bratstvo« Zagorje priredi v nedeljo dne 26. aprila 1925 izlet na Sv. Planino. Dobilšče ob 6. uri zjutraj pred gostilno Dolinšek. Vabimo vse brate in sestre, da se gotovo udeležijo izleta in pohite v naročje narave. — Nač. skautskega oddelka.

Iz stranke.

Bratje in sestre na Jesenih in Hrušici sprejmite tem potom našo bratsko zahvalo za genljivo slovo, ki ste ga nam priredili v nedeljo 19. t. m. Hvala Vam za vse iz sra

— Prihodnja številka »Nove Pravde«

izide že v četrtek, dne 30. aprila, tako da bo vsakemu tovarišu na praznik 1. maja na razpolago. Dolžnost vseh naših somišljenikov je, da prvega maja pridobivajo nove naročnike za »Novo Pravdo«. Najdostojnejše in najučinkovitejše bomo proslavili svoj praznik, če razširimo naš tisk.

— Uradniški kongres. Od nedelje 19. do torka 21. t. m. se je vršil v Ljubljani kongres »Saveza državnih činovnikov kraljevine SHS«, ki bi se bil imel vršiti že za časa državnozbornskih volitev, a je bil odložen. Zakaj se je to zgodilo, ni na kongresu nihče povedal, ker tega tudi nihče vprašal ni. Pač pa je to precej jasno izzvenelo iz raznih napitnic na banketu na gotove gospode, ki za uradništvo nimajo nepristransko rečeno prav nobenih zaslug, pač pa leži na njih velik del odjaja, da državni uslužbenci še do danes nimajo zakonito priznane difference na plači. — Kongres je bil zlasti v nedeljo dopoldne dobro obiskan, poznejša zborovanja in seje pa so posetili po večini samo delegati. Na kongresu je bilo sklenjenih prav mnogo lepih stvari za zboljšanje uradniškega gnetnega stanja. Vprašanje je samo, v koliko bodo ti načrti in zahteve realizirani, oziroma če bo savez v tej sestavi toliko močan, da bo realiziranje eventualno tudi izsilil. V to svrhu bi bilo le želeli, ako bi bila organizacija že danes izvedena tako kot je predlagal dr. Stegenšek, namreč da bi se ta savez zakonskim potom preosnoval v uradniško zbornico. Na ta način bi bil res vsak hiralnik avtomatično organiziran in vlada bi morala upoštevati želje, nasvete in tudi zahteve uradništva. Uradništvo bi tako stalo tudi izven političnih borb ter vrvenja, bilo bi stalno, bolj neodvisno, nepristransko in takó v večjo korist državi in državljanom. Dokler se pa kaj takega ne osnuje, dvomimo v doseg uspehov pri današnjih žalostnih razmerah. — Zaradi izplačila razlike je precej energično nastopil predsednik ljubljanske sekcije g. Lillek, zastopniki iz južne Srbije pa so poslancem zagrozili, ako ne bodo izposlovali razlike. Ugotovilo se je, da so si ministri že davno izplačali to razliko. Dalje je bila važna debata v pogledu stanovanjskega vprašanja, izenačenja penzij z novimi plačami, ter raznih drugih stanovanjskih vprašanj. Določeno je, da se vrši drugo leto kongres v Zagrebu. Iz kongresa je bila odposlana tudi vdanostna brzojavka našem kralju. — Želimo, da bi delo kongresa rodilo obilo uspehov. Mi bomo podpirali, kakor doslej vsa stremjenja našega državnega uslužbenstva. Želeli bi le, da bi se nas z oficeijelne strani ne bagateliziralo, kakor se nas je ravno pred tem kongresom s tem, da se nam ni poslalo niti ene notice o predpripravih objav. Da nima NSS ministra za seboj, to še ni nikaka nezgod!

— Strah pred proslavo 1. maja. Zaradi dogodkov v Belgiji je naša vlada baje dobila tak strah pred proslavo 1. maja, da je delavski praznik za letošnja menda prepovedala. — Ako je to res, potem odločno dvigamo naš protest proti tej odredbi. Saj je vendar vsakomur jasno, da pri nas ni prav nobene boljševiško-komunistične nevarnosti in da so taki ukrepi samo prazen strah, oziroma se hoče to nevarnost samo namenoma in umetno slikati, delavsko ljudstvo pa zato šikanirati.

— Državna podpora za razne lastnike in lastnice premogovnikov. — Ministrstvo za žume in rudnike je izposlovalo za lastnike in lastnice premogovnikov prevozno olaj-

govorne besede, hvala za šopke, najlepša hvala za toliko bratskih rok, ki ste nam jih prožili k odhodu. Vedeli smo, da med brati in sestrami ni razlike, da med nami ni drugega kot bratska sloga, vendar nismo znali za toliko ljubezen, ki je dihala iz Vas vseh, ko smo si zadnjič zrlili iz oči v oči. Bratje! Sestre! Vašo ljubezen imamo. — Vaša srca imamo in to nam je dovolj, ker imamo vse, kar si moremo želeli, vse kar nam more nuditi s čistimi mislimi prepojena in z nami misleča proletarska mladina. Daleč bomo od Vas, ki Vas ljubimo, toda v duhu vedno z Vami, vedno pri delu, v borbi, veselju in žalosti. A Vam, starejši, ki ste nam bili vedno opora, hvala Vam za vse, kar ste nam izrekli zadnji večer. — Tebi, brat Branko, ki si v zadnjih urah prišel iz Ljubljane, da se poslovijo, pa še posebna bratska hvala za Tvoj trud. — Lojze Božič, Lojze Vok, Jože Nikolič.

Dram. odsek »Bratstva« na Lokah pri Zagorju uprizori v nedeljo dne 26. aprila 1925 v St. Gothardu v dvorani Gasilskega doma veseligr »Pot do srca«. Začetek ob 3. uri pop. Po igri prosta zabava, na kateri svirajo tamburaši.

Šavo za premog na naših železnih z motivacijo, da se hoče s tem dvigniti produkcijo premoga v državi. Premogovniki bodo oddajali premog na postajah po 30 odstotkov znižani tarifi, s tem pa odpade tudi dosedanja takozvana »lomljena tarifa«. Seveda bo olajšava v prid raznim premogokopnim družbam, ki že itak delajo z ogromni dobičkom, sedaj pa bodo zaslužile še več. Konzumenti te olajšave ne bodo deležni. Dobro bi bilo vedeti, kdaj se bo kako sliho znižanje uvedlo za preskrbo s premogom revnih slojev, našega delavstva in uradništva? — Nikoli, ker sedanjí »ljudski« zastopniki v parlamentu za ljudske potrebe nimajo smisla.

— Skrbite za dobre ceste! — Tako vpije »Slov. Narod« v neki notici ta teden, v kateri se pritožuje, nad slabim stanjem naših, zlasti okrajnih in občinskih, pa tudi državnih cest. In to zaradi tega, ker je luksorijoznim verižnim avtomobilom onemogočeno vozarenje v razne prijetne kraje na deželi, kjer se vedno dobi kaj dobrega za fine želodčke in razvajen jezik. — Saj je vse prav in mi to taki gospodi tudi privoščimo. Ni pa prav, da »Slovenski Narod« povzdiguje svoj očetovski glas in kliče: »Skrbite za dobre ceste! — Mi smo res dobre ceste že imeli, ker je bila pri nas, dobra cestna uprava, ki jo je pa pomagal prenesti v beograjsko centralo sam »Slov. Narod«. Od takrat pa so postale naše ceste to, kar so danes, ker jih nihče ne vzdržuje in ker za to ni novaca. — »Slov. Narod« naj tedaj prime sam sebe za ušesa in pa ono stranko, katera je to zakrivila.

— Zalostni pojavi med sodobno šolsko mladino. Na Dunaju se je te dni ustrelil dijak 4. realnega razreda, ki je bil sicer prav priden in nadarjen deček. — Demoralizirana družba pa je pokvarila tudi njegovo dušo. Fant je obupal in šel v smrt. — In tako je povsod. Tudi pri nas ni nič bolje. Temu so vzrok današnje vzgojne metode, ki bi morale biti pri teh povojnih razmerah čisto drugačne, kakor so. Naši pedagogi in voditelji prosvete so pri tem obilo grešili.

— Razpis službe. — Pri mestnem magistratu v Mariboru je razpisano mesto računskega uradnika. Prošnje je vložiti do 23. t. m. Tako je napisano v »Uradnem listu« št. 36 od 17. t. m., ki smo ga prejeli po pošti 18. t. m., tako da je bilo nemogoče pravočasno objaviti ta razpis. — Dovolili bi si zato vprašanje, zakaj se nekateri službe razpisujejo na tako kratek rok? V tem slučaju bi imel prosilec samo 4 do 5 dni časa na razpolago. V tem času pa je skoraj največkrat nemogoče dobiti skupaj razne dokumente za priloge. — Kot zastopniki uradniškega stanu zahtevamo, da se ta rok podaljša, v bodoče pa naj se službe pametnejše razpišejo. Sicer bomo smatrali, da se namenoma tako postopa.

— Nova carinska tarifa. — S 1. majem bo pri nas uvedena nova carinska tarifa, ki bo zelo povišala postavke na uvozno carino. Presojajmo povisek iz čisto objektivnega stališča in recimo, da je bil mogoče namen povišanja dober. Mogoče je bila tendenca trgovskega in finančnega ministra, zaščititi našo domačo obrt in industrijo pred tujo konkurenco in pa zagotoviti na drugi strani stabilnost naše valute. Vendar je to dvomljivo. Dvomljivo zaradi tega, ker ni prišel ukrep vlade v pravem trenutku, kar znači, da merodajnim činiteljem ni bilo mar za posledice, ki jih bo izzval povišek. Čisto gotovo je, da bo z novo carinsko tarifo poskočila draginja, kajti naša industrija še ni tako razvita, da bi mogla zadostiti potrebam za našo malo obrt, zlasti kar se nekih sировin tiče in pa robe, ki jo morajo mali obrtniki brezpogojno dobavljati iz inozemstva v svrhu proizvajanja potrebščin za naše ljudstvo. Da, draginja je zato neizogibna!

In udarjeno bo zopet naše delovno ljudstvo in uradništvo ter v drugi vrsti naša domaća, zlasti mala obrt. Ljudje se bodo merali še bolj omejit na kupovanje nožega blaga, ker gre bori zaslužek v prvi vrsti končno le za kruh. Stagnacija v obrti bo še hujša kakor doslej, zlasti v mali obrti, ki ni zmožna konkurence z večjimi podjetji. Poteza, ki jo je napravila vlada z novo carinsko tarifo v sedanji obliki je tedaj slaba in jo bo odobrvala samo peščica ljudi. Malc drugačnari bi bila stvar, ako bi bila nova carinska tarifa zasnovana sporazumno z ljudstvom, z zastopniki domače obrti in industrije, t. j. z obrtnimi in trgovskimi zbornicami, ter z delavskimi zastopniki! Pa kaj govorimo o proletarskih zastopnikih, ki jih ni, saj ni v parlamentu niti enega delavskega poslanca. — Pa vse eno, drugačnari bi bila stvar. Prav gotovo bi se dalo doseči marsikaj toda na ta način, da bi se visoko zvišale samo gotove carinske postavke. Pred vsem pa bi bila naloga naših državnikov dati naši domači obrti in industriji hitrega razvoja. Potem pa naj bi se zviševalo carinske tarife. — In končno še to: Nova carinska tarifa je bila sprejeta in odobrena od onih narodnih poslancev, ki je za nje pri zadnjih volitvah glasovalo tudi slovensko delavno ljudstvo, obrtniško in trgovstvo. — Zato morajo danes dotični molčati!

— O napredovanju v poštni službi, piše 23. t. m. »Slov. Narod«, pa kakor smo poučeni, povsem neinformirano, ter je »Narodova« kritika zato krivična. Res je, da je veliko uradnikov II. kategorije bilo pred kratkim pomaknjenih iz 4. v 3. položajno stopnjo. Prav tako je pa tudi res, da je istotako veliko uradnikov bilo povišanih iz 3. v 2. položaj. Razmere pri naši poštni upravi se tedaj po možnosti okoliščin pravično zboljšujejo.

— Posledice se že kažejo. Da je bil zakon, ki je spravil na svet zloglasna poravnalna postopanja za one trgovce in obrtnike, ki so prišli v finančne težkoče — krivljen, o tem govoriti bi bilo odveč. Sicer je malo nemoralno, delati komurkoli očitke o potratnem življenju, zabavah, pijančevanju itd. na račun drugih, toda še bolj nemoralno je bilo to, da se je tak zakon uvedel. Zlo je odpravljeno in solidni obrtnik ali trgovec ne bo več trpel škode pri raznih poravnava, za gotove povojne spekulante, lahko živce, nezmerno in pri tem nesolidne ljudi. — Sadevi ukinjenja tega poravnalnega postopanja se kažejo. V tem času je bilo naznanjenih že več konkurzov. Gotovo pa niso izključeni tudi nesrečni slučaj, ki pahnejo pametnega in solidnega trgovca v konkurz. Zato je potrebno od strani vlade pokazati več smisla za povzdigo in zaščito naše trgovine in obrti. Potrebna je tem stanovanju nuditi več in cenejših denarnih virov, katere smo doslej hudo pogrešali zlasti mi prečani.

— Cene žitu padajo. — V Ameriki so zopet zelo padle cene žitu, tako da so veliki trgovci strahovito oškodovani. Prav gotovo tudi ni izgleda, da bi se cene tako hitro pravile ako bodo sploh še dosegli dosedanjí kurz, ker bi drugače tega blaga ti špekulanti ne držali na trgu, ampak v žitnicah. Blago ponujajo in prodajajo v Evropo v precejšnjih množinah. Tako je Romunija pričela uvažati ameriško žito, kar jim je doma zmanjkalo kruha, kar se sliši precej čudno. Prav tako uvažajo ameriško moko tudi v Avstrijo itd. Koncem vseh koncev bodo morale cene pasti tudi pri nas, ako ne bo zopet kakih drugih ovir.

Ljubljana.

— Ljubljanska zanikarnost ali nagajivost. Ponovni umori in napadi na ljubljanskih periferijah, zlasti na severnem delu mesta, to je Vodovodna cesta, Hranilniška cesta in cesta za Bežigradom, so nam dali povod za ponovno javno kritiko o pomanjkljivosti razsvetljave in osiguranja osebne varnosti. V imenu in na prošnjo tamšnjih stanovalcev smo že večkrat apelirali na magistratno gospodo ter policijsko oblast, da bi preskrbeli luč in ponočno stražo za ta pomeerij. Toda vse zastoj, nihče se ne zgane. Ob priliki Pipanovega umora smo zopet prosili in svarili pred novim napadom pocestnih roparjev na pasante. In res 15. t. m. je bila zopet napadena in oropana neka mlada gospodična. — Ali bo tudi to pot klic, prošnja in zahteva po odpomoci znan? Ali čakajo gospodje še na nove žrtve? Zahtevamo, da se te ceste primerno razsvetli in to takoj, saj je sedaj dosti elektr. Na vodovodni cesti je žica do znanega »Stadiona« že napeljana, napeljati jo je treba le še do prvih hiš, to je za 3 žarnice. Prebivalci Vodovodne ceste so že lani vložili prošnjo pri magistratu za napeljavjo. Prošnja je bila ugodno rešena, ampak samo na papirju, ker razsvetljave še danes ni. To je zanikarnost, nagajivost, komoditeta ali pa kaj takega! Prosimo gerentski svet, da zadevo preišče in ugodi naši zahtevi. Prosimo pa tudi, da se iz policijsko-varnostnih ozirov zahteva odstranitev tribune na »Stadionu«, ki stoji ob Vodovodni cesti. V njej se skrivajo razni banditi in preže na pasante. Gerentski svet ljubljanski naj pa tudi zahteva od policijske oblasti posebne straže za ta obsejni rajon.

— Reševalni avto. — Pod tem naslovom je prinesel »Slov. Narod« od 20. t. m. sledečo notico: »Mestna občina si je nabavila sanitetni avto za prevoz bolnikov. Reševalni voz s konjsko vprego, ki sicer ostane še nadalje v porabi, se je v nujnih primerih, zlasti v okolici, izkazal za pravočasno. O reševalni akciji v krajih, ki so nad eno uro oddaljeni od Ljubljane, pa do sedaj sploh ni bilo mogoče govoriti. Reše-

Originalne potrebščine za **OPALOGRAF** (Preservat in Fixat) dobiš samo pri **Lud. Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ul. 6., I. nadstr., vrata št. 10.**

valni avto bo zato na razpolago le v resnih, težkih in nujnih primerih; posebno pa bo mogel koristiti na deželi. Pristojbine za avto znašajo v mesnem pomenju za vsako vožnjo Din 80, izven mestnega pomenja pa poleg tega še 10 Din za vsak pričet km. Za reš. voz s konjsko vprego pa znašajo pristojbine v mestu za revne sloje Din 10, sicer 50 Din, v okolici pa za vsakogar po Din 100 za vsako pričetno uro. — K tej objavi bi si dovolili samo nekaj opazk. Nam ni znano, ali je ta objava uradnega značaja in je prišla v list kot original uporabnih določil za novi reševalni avto in stari rešilni voz, ali pa je notica približno skovana v uredništvu. Naj si bo že kakorkoli, notica kaže pravo sliko naklonjenosti gotovih krogov do širokih plasti ljubljanskega prebivalstva, do revnih slojev. Kaže razliko, ki se dela celo v nesreči med takozvanimi boljšimi in revnejšimi sloji. Novi avto za revne sloje kratkoma ni na razpolago. Reče, če tudi težko in smrtno ponesrečen, se ne sme pripeljati v avtomobilu v bolnico, saj ni navajen mehkega ležišča, zanj je dobra stara »kareta«. Saj je navajen trpeti! — Ali ni to znak srčne plitvosti gotove ljubljanske gospode? — V imenu ljubljanskega revnega uradništva in delavstva zahtevamo, da se da avto na razpolago za vse nujne in težke slučaje nesreč in da se tudi za novi avto določijo znižane takse za ubožnejše sloje.

— **Vajeniška razstava.** — Opozorjamo na razstavo vajeniških del na prostoru velešajma v Ljubljani, ki se odpre 26. t. m. in bo trajala do 4. maja.

Maribor.

— **Občni zbor Jugoslovanske hranilnice in posojilnice v Mariboru** se je vršil v nedeljo, dne 19. t. m. v gostilni pri Bernkopfu. Predsedoval je višji revident g. Jarh, ki je v imenu upravnega odbora podal izčrpano poročilo o stanju zavoda. Računski zaključek, ki je bil razdeljen med članke, izkazuje Din 2.835.330,36 prometa napram Din 1.728.948,28 lanskega leta, kar pomeni lep napredek. V imenu nadzorstva je poročal g. prof. dr. Pečovnik in predlagal odstopitve odboru absolutorij. Predlog je bil enoglasno sprejet, nakar je bil izvoljen ves dosedanj upravljalni odbor z g. Jarhom na čelu, ravnatoku z malim dopolnilom tudi nadzorstvo. Nato je bil sprejet sklep, da se tudi letošnji dohodek vloži v rezervni fond in da za znanprej obstojejo deleži, ki doslej niso bili obrestovani, po 6 odstotkov. Poedini člani so stavlili razne predloge, ki jih bo novi odbor vrzel v uvaževanje. Tudi se je pripravljala čimvečja agitacija, da se pridobi čimveč novih članov. Tel bolj kó se

bo delavstvo za to svojo institucijo zanimalo, tem večjo korist bo imelo od nje.

— **Proti invalidom-beračem!** Gospod mariborski veliki župan je izdal strogo odredbo proti beračenju invalidov in raznih beračev. V odredbi zahteva, da se berači izročijo stražnikom. — Smo zoper beračenje, ker to ni v skladu s človeškim dostojanstvom. Toda najprej je treba ustvariti pogoje, da nikomur beračiti ni treba. Preskrbite gospodje, ki imate moč, najprvo temu revežem človeško eksistenco, potem izdajte slične ukrepe. Živ pa ne more nihče pod zemljo, tudi invalid-berač ne! Ako so nam dobri ob volitvah, se moramo tudi sicer za nje brigati malo drugače.

Celje.

— **Notar Jurij Detiček.** — V Celju je 17. aprila zatisnih oči notar g. Detiček, splošno znana in priljubljena oseba ter zaveden narodni delavec, znan še iz onih časov, ko smo služili še tujim gospodarjem. — Čast pokojnikovega spomina.

— **Škratinka je nastopila epidemiočno** v okolici Celja. Ognjišče bolezni je v Gaberju. Obbolelo je veliko oseb, šolarjev, pa tudi delavcev v tovarnah. Zaznamovani so tudi smrtni slučaj. O postanku epidemije ni točnih podatkov, govori se pa, da so ljudje prikrivali bolezen, tako da sanitarna oblast ni mogla pravočasno ukreniti sanitarnih odredb. Sedaj so šole zaprte in bolniki v bolnicah ter je upanje, da se škratinka ustavi. — Ljudi je treba o postopanju pri sličnih boleznih večkrat poučiti, zlasti pa mladino v šolah.

Zagorje.

— **Popravek.** Naš dopisnik iz Zagorja ob Savi nam piše: Pozivno na dopis iz Zagorja objavljen v štev. 16 z dne 18. t. m. prosim, da se naj resnici na ljubo dopis v toliko popravi, da se tam omenjena epizoda, ki zadeva gospoda Drogenika in Tomažiča ni odigrala na veliki petek, marveč na četni petek, dne 3. aprila t. l.

Litija.

— **Umor.** — Dogodil se je zločin v Litiji. Dobri znanec, vsakodnevni družabnik in prijatelj je v svojem gostilniškem lokalu ustrelil svojega znanca, družabnika in prejšnjega prijatelja. Trgovca Stane Lap je iz bolezne ljubosumnosti do svoje žene 16. t. m. izvršil ta čin maščevnosti nad konjskim trgovcem Turkom, ki je drugi dan na to v ljubljanski bolnici umrl. — Taki so sadovi sodobnega družabnega življenja tudi iz vrst takozvanih boljših, posedujočih slojev, ki jim manjka vsaka aršna kultura.

Tajinstveni morilec deklet.

(Nadaljevanje.)

»Ali je slišala, kar sem ji čitala?« se vpraša Tereza. »Morda je, in če ni, tudi nič ne de. Svojo nalogo sem izvršila, sedaj je moje delo dokončano, kasneje enkrat se mu hočem zopet približati. — Tomaž mora dostaviti pismo, pa tudi dognati, kaj je s Cezarjem. Da bi se kedaj vrnil, skoro ni računati, četudi mi je zelo žal, da moram tega zvestega služabnika prepustiti njegovi usodi. Sedaj je moja prva skrb, da sama najdem varno skrivališče, kajti William Morris me ne sme tukaj dobiti. Njegova jeza je sedaj gotovo brezmejnja. In izključeno tudi ni, da ne zve, da sem odvedla njegovo zaročenko. Da bi me Ellen izdala, se mi zdi prav malo verjetno, bolj sem uverjena, da najbrže ne bo niti besedice več spregovorila z morilecem deklet.«

Tereza stopi sedaj k vratom ter jih odklene, potem pa pokliče sobarico.

Kako daleč si že s pripravami za odhod?

»Kovčegi so že pripravljeni, odvrne Topsy zarečnega obraza.

»Prav! Še to noč odideva iz Londona. Sedaj preskrbi še vozniaka, da takoj odpelje prtljago na zapadni kolodvor. Vse drugo bo uredil Tomaž, ki ostane še nekaj časa tukaj.«

Topsy odhiti, za njo pa odide tudi Tereza ter zaklene za sabo sobo, v kateri se nahaja Ellen.

»Tako, dopolnjeno je, izpregovori Tereza hladno, »nisem ji mogla priznati«, ter se napoti v svoje sobe, kjer večkrat obstane in pazno prisluškuje, potem pa stopi v predsobo, odkoder vodijo stopnice v vežo, da se prepriča, če stoji Tomaž še pri vratih na straži. Na prvi pogled se uveri, da zvesto vrši svojo službo. Hitro skoči po stopnicah navzdol in stopi k črncu.

Tomaž s Topsy odidem še danes ponoči iz Londona v — — — — —. Ti ostanec še tri dni tukaj, razumeš — pa ne v tej vili, temveč se preseli v eno bližnjih gostilen. V tem času pa moraš izvršiti še sledeče:

Črnc se v znak, da bo vsa naročila točno izvedel, globoko prikloni svoji gospodariči.

»Poslušaj torej!« nadaljuje Tereza: »V moji sobi najdeš pismo, ki ga moraš odnesti na vlačilec ter ga tamkaj povsem neopaženo vročiti enemu izmed mož, ki bo šel na ladjo. Seveda ravnaj oprežno, da te ne zgrabijo, sicer te doleti precej žalostna usoda!«

Priporočamo trdiko
Josip Petelinca
Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika za vodo.
Najcenejši nakup
nogavic, žepnih robcev, brisalk, klot, belega in rujavega platna, šifona, kravata, raznih gumbov, žlic, vilic, sprehajalnih palic, nahrbtnikov, potreščin za šivilje, krojače, Solingen škarij za prikrivanje in za obrezovanje trt.
NA VELIKO IN MALO.

»Svoj namen sem dosegla, četudi mora Cezar trpeti — vse mi je šlo po sreči in mirno lahko gledam v bodočnost!«

Topsy vstopi ter javi, da je voznik že odpeljal kovčge. Tereza se ozre na uro.

»Dobro, no sedaj že čas, da odideva!«

Sobarica ji še pomaga pri oblačenju plašča, potem pa se še sama z veliko naglico obleče za potovanje. Ko je gotova, odidele obe v vežo, kjer Tomaž še vedno zvesto straži.

Ne pozabi, kaj imaš storiti, ga opominja še enkrat Tereza.

»Zgoraj v sobi je pismo, v dveh urah mora biti tuja gospodična prepeljana na svoj dom in — misli na Cezarja!«

Črnc se prikloni skoro do tal. Pred vrati že čaka voznik, katerega je naročila Topsy. Ko se vsedeta v voz, požene voznik takoj konja v tek v smeri zapadnega kolodvora. Med vožnjo se Tereza še enkrat z vidnim

Pobegnila.

Vrnimo se zopet v Jakovo hišo ob zapadnem obrežju. Črnc Cezar, ki je vsled udarcev tako zbesnel, da niti govoriti ni mogel, leži v nezvesti na tleh. Krčeviti napadi besnosti so tako silni, da so ga morali zvezati na rokah in nogah. Niti zvečer, niti tekom noči ga ni moč zasliskati. Šele proti jutru more Jim javiti možu s krinko, da se je črnc vrnila zavest. Molče se poda stražni mož v sobo, v kateri leži črnc, ter stopi k njemu.

»Odgovori!« zakriči nad njim z divjim glasom, »povej, če še živi mlada dama, katero je odvedla tvoja gospodarica?«

»Da, da, ona živi.«

Pod krinko se zasvetijo oči v brezmejnem veselju.

»Kje stanejo tvoja gospodarica?« zavpije sedaj stražni mož znova nad tresočim se črncem. Nobenega odgovora. Železna pest zgrabi črnca.

»Odgovori — ali pa je po tebi!«

»..... cesta št. 16« odmeva tiho iz Cezarjevih ust.

Mož s krinko se takoj obrne k Jimu, ki čaka pri vratih njegovih nadaljnjih ukazov.

»Koliko mož je doma?«

»Osem, gospod!«

»Dobro; eden ostane doma, da straži pri črncu, vsi drugi pa gredo z menoj!«

Še enkrat stopi mož s krinko k črncu.

»Kako se imenuje tvoja gospodarica?«

»Tereza Jakson«, zajecja Cezar. »Milost, gospod, milost!«

Ne da bi se ozrl nanj, odide mož s krinko molče iz sobe, mesto njega pa vstopi eden njegovih tovarišev, ki s samokresom v roki prevzame straženje zvezanega črnca.

Ko pride mož s krinko v vežo, čaka že tam nanj Jim s šestorico tovarišev. Ponosni mož stopi med nje.

V hišo na — — — — — cesti št. 16, ukaže s hreščetom glasom. »Glejte, da dospete na cilj čimprej, toda približajte se hiši posamič. Tam počakajte na znani vam pisk iz piščali. Potem pa planite v hišo; vsako živo bitje, ki ga naletite v hiši, morate zvezati in mu zamašiti usta, le mlade, plavalase dame se ne sme nihče dotakniti. Jim vam bo popisal zunanost te dame. Sedaj pa naprej!«

Hišna vrata se brez hrupa odprejo. Tiho in brez šuma zginejo možje v temno noč in tudi mož s krinko odide takoj za njimi. Odločen, da vsako oviro, ki bi mu skušala zastaviti pot, odstrani če treba s silo, se naglih korakov napoti po tihih ulicah mimo stražnikov, od katerih se marsikdo z začudenjem ozre za njim.

Ko dospe do vile z označeno mu števil, se še enkrat pozorno ozre okrog sebe, potem se pa z lahkim skokom požene čez ograjo na vrt. Kot senca se plazí okrog vile ter obstane pri vratih, ki peljejo od zadaj v vilo. Tih, a vendar dovolj jasen pisk zadoni v tiho noč.

Par trenutkov je vse tiho, potem pa je čutil sličen pisk, znak, da so že vsi njegovi ljudje zbrani na mestu.

In rahlo žvenketa steklo na oknu. Jim odpre okno, ki vodi v pritičje. Bill stori isto. Možje zlezejo v vilo. le mož s krinko je še zunaj ter čaka. Pa le nekaj sekund, potem pa se s svojo orjaško postavo upre v zaprta vrata zadaj, ki nekoliko zahrešče — in že ima prost vhod. Ko stopi v vežo, zasliši hropenje in ječanje. Tam sta medtem že dva njegovih ljudi presenetila Tomaža v spanju in ga povežala. Mož s krinko se dalje ne meni za prestrašena črnca, pač pa kolikor le more hiti po stopnicah

navzgor. Vrh stopnic mu že pride Bill nasproti.

»Milostljivi gospod, hiša je prazna, kavalja je pobegnila!«

»Črna semkaj, hitro!« ukaže mož s krinko besno.

Bill odbiti kot bi mu bil sam vrag za petami. Čez nekaj minut prinese štirje možje povezanega črnca po stopnicah navzgor.

»Vzemite mu mašilo iz ust!« se sliši strog ukaz.

Bill — Jim, nastavita črncu samokres na čelo!

»Usmiljenje, usmiljenje!« jadicuje Tomaž, uverjen, da mu je odbila zadnja ura.

»Kje je Tereza Jakson?« vpraša mož s krinko s strašnim glasom.

»Odpotovala je — včeraj zvečer.«

»Kam?«

Črnc pove ime kraja.

Kdo se nahaja še pri njej — kdo čuva mlado damo?«

»Mlado damo?« se začudi črnc.

»Bill — Jim,« so petelinji samokresovi napeti?«

»Da, gospod!«

»Milost, usmiljenje!« jadicuje Tomaž, mlada dama se je vendar že vrnila domov!«

»Kaj?« zakriči mož s krinko. »domov da se je vrnila — lažeš, lopov!«

»Ne, ne, moja gospodarica mi je ukazala, da moram dve uri po njenem odhodu najeti voznika, ki naj pelje mlado damo v njeno stanovanje. In to je Tomaž izvršil, gospod, kar sem povedal, je gola resnica.«

Te besede naravnost osupnejo moža s krinko. Ne more verjeti, da bi bilo vse to resnica. Potem pa se z naglo kretnjo obrne proti črncu, ki v strahu, da ga sedaj zabode, zatise oči.

Neček — ti lažeš!« izpregovori z dolnim glasom.

»Ne, gospod, v Tomaževi sobi se nahaja pismo moje gospodarice, katero naj bi Tomaž danes jutraj odnesel na zapuščeni vlačilec.«

Tedaj pa udano nastopi Jim rekoč:

»Gospod, obadva črnca poznata vse naše skrivnosti, ne smeta ostati živa.«

»Kdo pa pravi, da jima hočem dati prostost? Jim, ti veš, da mi nihče ne sme z nobeno besedo ugovarjati? Topot naj ti bo odpuščeno, ker gre za tako resno in važne zadeve. Najprvo mi morata črnca vse povedati, kar vesta. Potem — nadaljuje s šepetajočim glasom — »se itak lahko sami zavaruje pred izdajstvom. Izročil vam bom ta dva lopova, da storite z njima, kar hočete.«

Z izrazom udanosti in hvalečnosti se prikloni Jim možu s krinko.

Kje je tvoja soba?« vpraša zagonetni mož Tomaž, ki s tresočimi besedami pove, kje se nahaja soba.

Na zapovedujočo gesto z roko odleti trojica mož v naznačeno smer.

Pismo hočem imeti,« odmeva zapovedujoč glas za njimi.

»Bill,« ukaže mož s krinko, »tega črnca odvedi v mojo hišo in pazi dobro nanj; seveda ne sme videti svojega vjetega tovariša!«

Tomaž se zviha na tleh in prosi usmiljenja, toda robec, ki mu ga potisnejo v usta, kaj kmalu zaduši njegove obupne glasove. Pa krepkih mož zgrabi črnca in odnese v temno noč.

Mož s krinko ostane z ostalimi štirimi tovariši v vili. Nepremično stoji v veži in čaka, da mu prinesejo pismo, katero je šla malopreje iskat trojica njegovih ljudi. Ni mu treba dolgo čakati in že se vrnejo z usodepolnim pismom.

»Jim, zasedi s tovariši vse izhode, čuješ — hočem, da ostanem sedaj nemoten!«

»Možje hitro odidejo na označena jim mesta. Nekaj časa gleda mož s krinko za njima, potem pa se hitro poda v sobo pobegle Tereze in zaklene vrata za sabo.

Potekla je že ena ura, odkar se je zaprl v sobo. In še vedno sedi mož s krinko v sobi, bolj podobni kipu kot živemu bitju — ter nepremično upira svoje žareče oči v usodepolne vrstice. Saj je iz pisma zaznal vest, ki ga je popolnoma potrla. Njegova ljubljena Ellen ve za grozno novico, da je njen zaročenec Jak, strašni morilec deklet. Ali je mogoče še kaj hujšega? Ne, to je pač najhujši udarec, ki ga je mogel doleteti. Zaman so bili vsi njegovi duševni boji. Ellen ve za njegovo strašno skrivnost! Kako neki je prejela to grozno novico? Na to vprašanje si ne upa odgovoriti. Niti hip ne dvomi več, da je Ellen sedaj doma pri materi. Pa tudi najmanj ne dvomi, da je morala grozna vest uničujoče vplivati na njegovo ljubljeno Ellen. Kaj mu sedaj pomagajo britki očitki, ker je poslal Edvarda k lepi ženski, v kateri mora tičati sam vrag. (Dalje prih.)

Gospodarstvo.

Koliko je vreden dinar?

	Ta teden	Prejšnji teden
	dinarjev	dinarjev
100 švic. frankov stane	1198—	1192-5
100 franc. frankov »	324—	317—
100 laških lir »	253—	254—
100 čeških kron »	18350	1825
100 avst. kron »	0-0867	0-0864
100 ogrskih kron »	0-086	0-0858
100 bolg. levov »	45-224	45-0168
100 dolarjev »	6162—	6134—
100 angl. funtov »	29687-50	29510—

Curiška borza,

	22. aprila	15. aprila
	švicarskih frankov	švicarskih frankov
100 dinarjev je stalo	8-35	8-375
100 franc. frankov »	27-025	26-50
100 laških lir »	21-20	21-20
100 čeških kron »	15-325	15-35
100 avst. kron »	0-0728	0-0073
100 ogrskih kron »	0-0717	0-0072
100 bolg. levov »	3-775	3-775
100 dolarjev »	516-60	517-60
100 angl. funtov »	2478—	2477—

ZAHVALA.

Ob priliki izgube nepozabnega soproga, tako iskreno ljubljene papana in strica, gospoda

Antona Daneu

višjega stražnika v Celju

kateremu ni bilo dano, da bi snival svoj večni sen v domači neosvobojeni zemlji, smo prejeli toliko izrazene sožalja, da se ne moremo vsakemu posameznemu v pravi meri zahvaliti.

Najskrajnejša zahvala za zdravniško oskrbo in nego gg. zdravnikom in č. sestram v bolnici, g. Gerlancu s pevci in želez. godbi za žalostinke. Gg. Soncu in dr. Dobovišku za poslovljne govore ob odprtem grobu, pol. tovarišem za častno spremstvo, vsem darovalcem krasnih vencev in cvetja, vsem, ki so z nami sočustvovali ter nas ob tako težkem udarcu tolažili. Ostalim prijateljem in znanecm, ki so prihiteli tudi od daleč ter spremili ob tako ogromnem številu našega nepozabnega k večnemu počitku.

Bog plačaj vsem, a tebe, dragi, ohranimo vsi v trajnem spominu.

V CELJU, dne 14. aprila 1925.

Zalujoča rodbina Daneu.

Modni salon

Minka Horvat

LJUBLJANA, Stari trg 21

ima vedno v zalogi najnovejša damski in deklis-ke slamnike in klobuke. Žalni klobuki vedno v zalogi. Popravila se sprejemajo.

Ogovorni urednik: **Franjo Rupnik.** Tiska tiskarna M. Hrovatica v Ljubljani. Izdaja konzorcij »Nove Pravde«.

Vse pisalne, risalne in šolske potrebščine doblite najceneje v papirni trgovini

Miroslav Rivič
Ljubljana

Sv. Petra cesta 29.

Lastna knjigovoznica.

Velika zaloga šolskih zvezkov, map, in blokov.

Pozor, krojač, šivilja, modvilja! Kaj ti koristi kroj brez pouka? Z natančnim poukom, prediskutnega po vsakem modelu ga dobiš na željo ekspresno po pošti v KROJNI SOLI, koncesionirani od ministrstva za trgovino in obrt. Ljubljana, Židovska ul. 5. Vsak mesec tečaj za krojače, šivilje in modvilje.

Glasbene instrumente in potrebščine

kupite najbolje in najceneje pri M. MUŠIČ, Ljubljana, Šelenburgova 6

Najboljši šivalni stroji
so edino

Josip Petelinca
znamke

„Gritzner“ in „Adler“

Večletno jamstvo. Delavnica za popravilo strojev.

Pouk v vezanju brezplačen.

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Večletno jamstvo. Delavnica za popravilo strojev.

Pouk v vezanju brezplačen.

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika za vodo.